

**Φορέας Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της
Ανώτερης Εκπαίδευσης**

Κυπριακή Δημοκρατία

**Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης
Προγράμματος Σπουδών**

Ίδρυμα: C.D.A. College

**Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών: Εκπαίδευση για το
Περιβάλλον και την Αειφορία**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Οδηγίες.....	3
Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης.....	4
Εισαγωγή.....	5
Ευρήματα.....	7
Συμπεράσματα και Εισηγήσεις της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης.....	14
Έντυπο: 300.1.....	16

ΟΔΗΓΙΕΣ:

Το παρόν έγγραφο έχει καταρτιστεί στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας, στη βάση των προνοιών του «περί της Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης και της Ίδρυσης και Λειτουργίας Φορέα για Συναφή Θέματα Νόμου του 2015» [N. 136 (I)/2015].

Το έντυπο συμπληρώνεται από την Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης για έκαστο πρόγραμμα σπουδών. Το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (έντυπο αρ. 300.1) αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της έκθεσης εξωτερικής αξιολόγησης για την αξιολόγηση - πιστοποίηση νέου προγράμματος σπουδών.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ:

ΟΝΟΜΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ / ΙΔΡΥΜΑ
Κωνσταντίνος Θάνος Πρόεδρος	Καθηγητής	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Κυριάκος Γεωργίου	Καθηγητής	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Νικόλαος Χριστοδουλάκης	Καθηγητής	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Ιρένα Κυπριανίδου	Προπτυχιακή Φοιτήτρια (Δ' Έτος)	Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

I. Η διαδικασία Εξωτερικής Αξιολόγησης

- Σύντομη περιγραφή των εγγράφων που μελετήθηκαν, της επιτόπου επίσκεψης, των συναντήσεων και των υποδομών στις οποίες πραγματοποιήθηκε η επίσκεψη.

Μελετήθηκαν τα κατωτέρω αναφερόμενα έγγραφα που ετέθησαν υπόψιν της Επιτροπής:

1. Αίτηση για Προγραμματική Αξιολόγηση - Πιστοποίηση του Προγράμματος «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΑ (12 Μήνες, Πλήρους Φοίτησης ή 24 Μήνες, μερικής Φοίτησης, Μεταπτυχιακό)» του C.D.A. College προς τον Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (367 σελ.).
2. Educational Quality Assurance at CDA College. Self-Evaluation of Programme Internal and External Mechanisms and Procedures for Evaluating and Reviewing the Quality of the Programme, the Student and Staff Satisfaction, and the Adequateness of these Mechanisms. Nicosia-Limassol-Larnaca-Pafos. August 2016.
3. Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας της Εγγεγραμμένης Ιδιωτικής Σχολής «CDA College»
4. Δήλωση για μεταβολή στοιχείων του Εσωτερικού Κανονισμού της εγγεγραμμένης Ιδιωτικής Σχολής "C.D.A. College". 5 Μαΐου 2016, ΑΔΧ/ΕΧ/6260.
5. Research at CDA College. Academic Staff Research and Development, Αύγουστος 2016.
6. The Cyprus Research Facts. CDA College Vol. 6/2015, ISSN 1986-2784.
7. Οδηγός Σπουδών 2016-2017 CDA College, 40 years of Excellence.
8. Περιοδικό CDA College Views, τεύχος. 6/2015, ISSN 1986-2784.
9. Library List of Textbooks used. Dept of Μεταπτυχιακό/Master (MSc) στην Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία.
10. List of Databases and Electronic Journals.
11. Κατάλογος Ηλεκτρονικών Επιστημονικών Περιοδικών που σχετίζονται με το Μεταπτυχιακό/Master (MSc) στην Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία.

Κατά την επιτόπια επίσκεψη (27.09.2016) των 4 μελών της Επιτροπής και του εκπροσώπου του ΔΙ.Π.Α.Ε. κ. Α. Βουγιούκα στις εγκαταστάσεις του CDA College στη Λεμεσό, πραγματοποιήθηκαν διαδοχικά:

1. Κοινή συνάντηση ενημέρωσης, κατά την οποία έγινε η γενική παρουσίαση του προτεινόμενου ΜΠΣ από τον Συντονιστή Δρ Α. Χατζηχαμπή και ακολούθησε συζήτηση. Παρέστησαν ο Πρόεδρος του CDA College κ. Δ. Χριστοφόρου, η Επιτροπή Εσωτερικής Αξιολόγησης της Σχολής (Δρ Τ. Πνευματικός - Δ/ντής Παραρτήματος Λεμεσού, Δρ Π. Ιωάννου - Αν. Γεν. Δ/ντής, Δρ Ν. Ροδοσθένους, Δρ Π. Παναγή, κα Α. Κολιανδρή, κα Κ. Κυριακίδου), ο Υπεύθυνος-Συντονιστής του ΜΠΣ Δρ Α. Χατζηχαμπής, η διδάσκουσα Δρ Δ. Χατζηχαμπή, οι φοιτητές κ. Χ. Μιχαήλ (μεταπτυχιακός) και Α. Κουρουγιάννης

- (προπτυχιακός) και τα μέλη του διοικητικού προσωπικού κκ. Ε. Χαριλάου και Ζ. Σολωμού.
2. Συνάντηση και συζήτηση με εκπροσώπους των φοιτητών στην οποία έλαβαν μέρος οι προπτυχιακοί φοιτητές κκ. Ι. Μοδέστου και Α. Κουρουγιάννης, ο μεταπτυχιακός κ. Χ. Μιχαήλ και η απόφοιτος κ. Δ. Λαζάρου.
  3. Ξενάγηση σε όλους τους χώρους του Κολλεγίου (αίθουσες διδασκαλίας, αίθουσες ηλεκτρονικών υπολογιστών, Βιβλιοθήκη, εργαστήρια που εξυπηρετούν το υφιστάμενο πρόγραμμα σπουδών, γραφεία διδακτικού και διοικητικού προσωπικού, γραμματεία, κυλικείο και χώροι υγιεινής).
  4. Συνάντηση και συζήτηση με τα 4 από τα 5 μέλη του Διδακτικού προσωπικού του προτεινόμενου ΜΠΣ (Δρ Α. Χατζηχαμπής, Δρ Δ. Χατζηχαμπή, Δρ Ν. Ροδοσθένους και Δρ Π. Παναγή).
  5. Συνάντηση και συζήτηση με την Επιτροπή Εσωτερικής Αξιολόγησης της Σχολής (Δρ Τ. Πνευματικός, Δρ Π. Ιωάννου, Δρ Ν. Ροδοσθένους, Δρ Π. Παναγή, κα Α. Κολιανδρή, κα Κ. Κυριακίδου).
  6. Συνάντηση και συζήτηση με μέλη του Διοικητικού προσωπικού (κες Α. Κολιανδρή, Κ. Κυριακίδου, Ε. Χαριλάου).

II. Διαδικασία Εσωτερικής Αξιολόγησης

- Σχόλια όσον αφορά στην ποιότητα και την πληρότητα της αίτησης που υποβλήθηκε από το ίδρυμα ανώτερης εκπαίδευσης (Έντυπο Αρ. 200.1, αλλά και όσον αφορά στην γενική αποδοχή και συμμετοχή στις διαδικασίες Διασφάλισης Ποιότητας από μέρους του Ιδρύματος, γενικότερα, και για το υπό αξιολόγηση πρόγραμμα σπουδών συγκεκριμένα.
1. Η Αίτηση παρουσιάζει ικανοποιητική ποιότητα και πληρότητα. Καλό θα ήταν η οργάνωση του συνολικού φακέλου να είναι καλύτερη (π.χ. με έναν πλήρη πίνακα περιεχομένων στην αρχή του φακέλου). Αντιληφθήκαμε πάντως ότι το γεγονός αυτό δεν αποτελεί μάλλον ευθύνη των αιτούντων αλλά του συστήματος συγκρότησης του φακέλου σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΔΙ.Π.Α.Ε.
  2. Διαπιστώθηκε η απουσία αναλυτικής Μελέτης Βιωσιμότητας, όπως αναφέρεται στις αναγκαίες προδιαγραφές της Αίτησης (σελίδα 3). Στη σελίδα 15 δίδονται πολύ σύντομες απαντήσεις στα 2 βασικά ερωτήματα που απαιτείται να απαντώνται και να τεκμηριώνονται από τη σχετική μελέτη. Στις προφορικές συζητήσεις δόθηκαν σχετικά ικανοποιητικές διευκρινίσεις που θα πρέπει να τύχουν της ανάλογης υποστήριξης από τα αναγκαία στοιχεία-δεδομένα.
  3. Διαπιστώθηκαν ορισμένες 'αστοχίες' στην Αίτηση. Αναφέρουμε 2 από αυτές: (α) το Συνημμένο 2 που αφορά τον προγραμματισμό ενός τυπικού μαθήματος αποκλίνει ως προς ορισμένα στοιχεία με την περιγραφή του ίδιου μαθήματος στις σελ. 32-34 ενώ επίσης δεν φαίνεται πώς καλύπτονται οι 8 ECTS από ένα μάθημα με 3 ώρες διδασκαλίας εβδομαδιαίως. (β) Στις σελ. 13 και 32 αναγράφεται ότι το προτεινόμενο ΜΠΣ ανήκει στη Σχολή Περιβάλλοντος του Κολλεγίου. Όμως από τα στοιχεία που είχαμε στη διάθεσή μας δεν φαίνεται να υπάρχει τέτοια σχολή στη διοικητική δομή του Κολλεγίου, το οποίο άλλωστε περιλαμβάνει γνωστικά αντικείμενα (προπτυχιακού και μεταπτυχιακού αντικειμένου) που δεν θα μπορούσαν να υπαχθούν (ούτε ως ελάχιστα συγγενικά) σε μια Σχολή Περιβάλλοντος.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ:

1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ – ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΙ ΠΟΡΟΙ

- **Οργάνωση διδακτικού έργου**
- **Διδασκαλία**
- **Διδακτικό προσωπικό**

1. Η οργάνωση του διδακτικού έργου σε 3 "εξάμηνα" και η υλοποίηση του σε 1 ημερολογιακό έτος, για το πρόγραμμα πλήρους φοίτησης, είναι εξαιρετικά δύσκολη, αν όχι ανέφικτη. Πολύ περισσότερο, γιατί το 3^ο εξάμηνο κατά το οποίο εκπονείται η Μεταπτυχιακή Εργασία (για τους εγγραφέντες το Σεπτέμβριο) συμπίπτει με την θερινή περίοδο, οπότε τα σχολεία (που θα μπορούσαν να αποτελέσουν το 'ερευνητικό πεδίο' για την κατεύθυνση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης) διανύουν την περίοδο των θερινών τους διακοπών. Επισκέψεις σε σχολεία, δημοσκοπήσεις συνεντεύξεις και άλλες απαραίτητες για την μαθησιακή διαδικασία δραστηριότητες δεν θα είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν. Σημαντικές δυσκολίες θα αντιμετωπίσουν, επίσης, και οι εργασίες με θέμα τις επιχειρήσεις ή την διαχείριση του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος λόγω των θερινών συνθηκών λειτουργίας.

2. Σύμφωνα με την πρόταση, οι εγγραφές νέων φοιτητών προβλέπεται να γίνονται 3 φορές ετησίως, με την έναρξη εκάστου εκπαιδευτικού "εξαμήνου". Η Επιτροπή θεωρεί αυτή την πρόβλεψη εντελώς ανεδαφική, κυρίως λόγω του περιορισμένου διδακτικού προσωπικού αλλά και της παντελούς έλλειψης εμπειρίας σχετικά με την υλοποίηση του ΜΠΣ. Υπό ιδανικές συνθήκες, κάτι τέτοιο θα μπορούσε ίσως να επιχειρηθεί μόνον μετά από έναν αριθμό ετών επιτυχούς (οργανωτικά και εκπαιδευτικά) λειτουργίας του ΜΠΣ. Κατά τις προφορικές συζητήσεις με το προσωπικό, μας δόθηκε η διαβεβαίωση ότι η εγγραφή νέων φοιτητών σε κάθε εξάμηνο δεν πρόκειται να πραγματοποιηθεί κατά το πρώτο έτος υλοποίησης του ΜΠΣ, όμως σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να απαλειφθεί η σχετική πρόβλεψη, τουλάχιστον για την αρχική περίοδο λειτουργίας (π.χ. μία τριετία).

3. Το διδακτικό προσωπικό του ΜΠΣ αποτελείται από 5 ικανούς επιστήμονες και έναν απροσδιόριστο αριθμό επισκεπτών καθηγητών. Η Επιτροπή κρίνει ότι υπάρχει σημαντικό έλλειμμα στον τομέα αυτό, τόσο από ποσοτικής όσο και από ποιοτικής πλευράς και θα χρειαζόταν συμπλήρωση και εμπλουτισμός των διδασκόντων αλλά και καλύτερη επιλογή συντονιστή. Περισσότερα σχόλια για το σημαντικό αυτό θέμα παρέχονται στο σημείο 3 της ενότητας των Συμπερασμάτων.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

- Σκοπός και μαθησιακά αποτελέσματα του Προγράμματος Σπουδών
- Δομή και Περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών
- Διασφάλιση Ποιότητας του Προγράμματος Σπουδών
- Διαχείριση του Προγράμματος Σπουδών
- Διεθνής Διάσταση του Προγράμματος Σπουδών
- Σύνδεση με την Αγορά Εργασίας και την Κοινωνία

1. Το προτεινόμενο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην "Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία" αποβλέπει στη δημιουργία επαγγελματιών 2 κατευθύνσεων, ικανών να στελεχώσουν αφενός εκπαιδευτικά ιδρύματα με εξειδίκευση στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και αφετέρου φορείς, οργανισμούς και επιχειρήσεις με εξειδίκευση στην ορθολογική διαχείριση και προστασία του περιβάλλοντος αλλά και στη διάδοση της αειφορίας. Η επίτευξη και των δύο σκοπών σε επίπεδο εξειδίκευσης ενός μεταπτυχιακού προγράμματος θεωρείται από την Επιτροπή ανέφικτη λαμβανομένων υπόψη τόσο του αριθμού των μαθημάτων όσο και του περιεχομένου τους. Συγκεκριμένα οι 2 προβλεπόμενες κατευθύνσεις (Περιβαλλοντική εκπαίδευση και Περιβαλλοντική διαχείριση) διαφοροποιούνται μόνον σε 2 μαθήματα κατεύθυνσης. Επιπλέον, το ΜΠΣ αντιμετωπίζει το θεμελιώδες πρόβλημα – το οποίο έχει επισημανθεί και σε άλλα σημεία της παρούσας αξιολόγησης – και το οποίο έχει σχέση με την προσπάθεια ένταξης, κάτω από την "ομπρέλα" ενός ευρύτατου και διασχιδούς γνωστικού αντικείμενου, σπουδαστών με διάφορα προπτυχιακά υπόβαθρα και γνώσεις, ενδεχομένως και εντελώς άσχετα με το θέμα του Προγράμματος. Αυτή η ετερογένεια θα λειτουργήσει σε βάρος της ποιοτικής εκπλήρωσης των μαθησιακών στόχων και θα δημιουργήσει σπουδαστές διαφόρων ταχυτήτων οπότε, μετά βεβαιότητας, δεν θα παράξει τελικά ισότιμους κατόχους του μεταπτυχιακού τίτλου.

2. Το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών φαίνεται αχανές και, κάτω από τις προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν, δεν φαίνεται εύκολο να εκτελεσθεί αποτελεσματικά. Πέραν αυτού, αποτελεί πεποίθηση των μελών της Επιτροπής Αξιολόγησης ότι, ο τίτλος που απονέμεται είναι τόσο σημαντικός και το γνωστικό αντικείμενο τόσο πολύπλοκο ώστε ούτε το Πρόγραμμα Σπουδών ούτε το χρονικό διάστημα διδασκαλίας είναι επαρκή για να τον στηρίξουν. Επιπλέον, εντοπίστηκαν ορισμένες ελλείψεις μαθημάτων οι οποίες αποδυναμώνουν τους στόχους του ΜΠΣ. Συγκεκριμένα η Επιτροπή πιστεύει ότι στο περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών θα έπρεπε να εμπλουτισθεί με μαθήματα όπως: α) ειδικό μάθημα για το "Δίκαιο του Περιβάλλοντος", στο οποίο θα περιλαμβάνεται η σπουδή των σημαντικότερων διεθνών συμβάσεων καθώς και της ισχύουσας νομοθεσίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και της εθνικής νομοθεσίας – όπου υπάρχει – όσον αφορά την διαχείριση των διαφόρων περιβαλλοντικών προβλημάτων, και β) ειδικό μάθημα εισαγωγής στο ανθρωπογενές περιβάλλον το οποίο, είναι άκρως απαραίτητο τόσο για την περιβαλλοντική εκπαίδευση όσο και για τη διαχείριση και εισαγωγή στην έννοια της αειφορίας.

3. Στο προτεινόμενο σχέδιο, προβλέπεται ότι η Μεταπτυχιακή Εργασία θα μπορεί να αντικαθίσταται από 2 μαθήματα επιλογής. Η Επιτροπή θεωρεί ότι κάτι τέτοιο θα αποβεί σε βάρος της ποιότητας του τίτλου αλλά και θα δημιουργήσει μη επιθυμητή ετερογένεια μεταξύ φοιτητών που θα επιλέξουν τη μία ή την άλλη δυνατότητα. Για τους λόγους αυτούς και με βάση τη διεθνή πρακτική, η Επιτροπή πιστεύει ότι η

Μεταπτυχιακή Εργασία θα πρέπει να είναι υποχρεωτική για όλους τους φοιτητές ενώ παράλληλα θα πρέπει να διασφαλιστεί το υψηλό επίπεδό της με σχετικά ομοιόμορφο τρόπο για όλους.

4. Σχετικά με τη διασφάλιση της ποιότητας του Προγράμματος Σπουδών απαιτούνται ανεξάρτητα ακαδημαϊκά όργανα και αδιάβλητες, ποιοτικές διαδικασίες. Το μικρό μέγεθος του Κολλεγίου και οι εργασιακές σχέσεις του διδακτικού προσωπικού αποτελούν εγγενείς δυσκολίες που θα πρέπει να γίνει προσπάθεια να λυθούν ικανοποιητικά.

5. Ως προς τη διεθνή διάσταση του ΜΠΣ, η Επιτροπή θεωρεί ότι κατά την αρχική αυτή φάση προέχει να ικανοποιούνται τα ελάχιστα έστω αναγκαία διεθνή πρότυπα και έπεται η όποια διεθνής διάσταση, η οποία είναι φυσικά απολύτως επιθυμητή. Στις προθέσεις του ΜΠΣ αναφέρονται: η ένταξη των φοιτητών του στο πρόγραμμα Erasmus, η συμμετοχή αλλοδαπών επισκεπτών καθηγητών, η εγγραφή αλλοδαπών φοιτητών και φυσικά αυτά θα διαπιστωθούν και αξιολογηθούν στο μέλλον.

6. Η σύνδεση με την αγορά εργασίας και την Κοινωνία δεν είναι εύκολο να αποτιμηθούν στο στάδιο αυτό. Όμως η Επιτροπή, στη βάση αφενός της συζήτησης με το διδακτικό προσωπικό και αφετέρου των διαθέσιμων στοιχείων, έχει σχηματίσει τη γνώμη ότι υπάρχει γενικότερα αρκετό ενδιαφέρον για εξειδικευμένους επιστήμονες στο ευρύ αντικείμενο του ΜΠΣ και ιδιαίτερα στην κατεύθυνση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για την περιοχή της Λεμεσού.

3. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

- Συνέργεια Έρευνας Διδασκαλίας

Με δεδομένο ότι προς το παρόν δεν πραγματοποιείται οργανωμένη ερευνητική δραστηριότητα στο Κολλέγιο (αν και πρόσφατα ιδρύθηκε το ερευνητικό κέντρο του Ιδρύματος), η Επιτροπή θεωρεί ότι η όποια διασύνδεση-συνέργεια έρευνας-διδασκαλίας θα είναι δυνατή μόνο διαμέσου των επιμέρους προσωπικών ερευνητικών προγραμμάτων στα οποία τυχόν συμμετέχουν οι διδάσκοντες του ΜΠΣ. Η αδυναμία αυτή επιτείνεται από την παντελή απουσία κάποιου προπτυχιακού προγράμματος σχετικού με τις Περιβαλλοντικές Επιστήμες.

4. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

- **Διοικητικοί Μηχανισμοί**
- **Υποδομές/Υποστήριξη**
- **Οικονομικοί Πόροι**

1. Το υπό αξιολόγηση ΜΠΣ προγραμματίζεται να υλοποιηθεί στις εγκαταστάσεις του C.D.A. College, στη Λεμεσό. Το κτήριο του Ιδρύματος στο οποίο στεγάζεται το παράρτημα της Λεμεσού είναι πρόσφατης κατασκευής, η δε εικόνα που αποκόμισε η Επιτροπή είναι συνολικά ικανοποιητική αν και οι εγκαταστάσεις έχουν περιορισμένη έκταση ενώ σημειώσαμε την έλλειψη πρόσθετων χώρων για τους φοιτητές (αναγνωστήριο, χώροι εργασιών/συνεργασίας φοιτητών). Οι αίθουσες παραδόσεων και Η/Υ είναι σύγχρονες και επαρκείς ενώ απουσιάζουν εξειδικευμένες εργαστηριακές/ερευνητικές υποδομές που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν ορισμένα, επιλεγμένα εργαστηριακά μαθήματα, τα οποία δεν περιλαμβάνονται στην προτεινόμενη δομή του προγράμματος σπουδών του ΜΠΣ. Η Βιβλιοθήκη του Κολλεγίου είναι οριακή από πλευράς διαθέσιμης επιφάνειας χώρου αλλά επαρκής ποιοτικά (από πλευράς πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές), σύμφωνα με τη διαβεβαίωση ότι είναι συνδεδεμένη με τις περισσότερες εκ των βιβλιοθηκών των Ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Κύπρο ενώ παράλληλα έχει τη δυνατότητα πρόσβασης σε διεθνείς βάσεις δεδομένων. Το σύνολο σχεδόν των υπόλοιπων διαθέσιμων χώρων του Κολλεγίου αφορά τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες άλλων σχολών, με εντελώς διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα, γεγονός που δεν προωθεί τη δημιουργία του κατάλληλου ακαδημαϊκού περιβάλλοντος για τους φοιτητές του ΜΠΣ, όπως σε ένα βαθμό θα γινόταν εάν υπήρχε κάποιο σχετικό προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών. Τέλος διαπιστώθηκε ότι εξασφαλίζεται η πρόσβαση των ατόμων με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ) σε όλους σχεδόν τους χώρους του κτηρίου ενώ υπάρχουν και διευκολύνσεις υγιεινής για τα άτομα αυτά.

2. Η διοικητική υποστήριξη των φοιτητών και ειδικότερα η φοιτητική μέριμνα φαίνεται ότι αποτελεί καλή πρακτική στο πλαίσιο της γενικότερης λειτουργίας του Κολλεγίου και η Επιτροπή θεωρεί πως και οι φοιτητές του προτεινόμενου ΜΠΣ θα τύχουν της ανάλογης και πρέπουσας υποστήριξης.

3. Οι οικονομικοί πόροι του προγράμματος εικάζεται ότι θα είναι επαρκείς, δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος του κόστους λειτουργίας θα απορροφηθεί από τη μισθοδοσία του προσωπικού ενώ ο εξοπλισμός και τα αναλώσιμα φαίνεται ότι είναι χαμηλού κόστους. Το πρόγραμμα φαίνεται να βασίζεται στα δίδακτρα των σπουδαστών τα οποία υπερβαίνουν τα 8.000 €, συνολικά. Επομένως είναι φανερό ότι ο σημαντικός παράγοντας για την απρόσκοπτη λειτουργία του ΜΠΣ, από οικονομική άποψη, είναι η σωστή διαχείριση των πόρων (εσόδων), προς όφελος της καλύτερης δυνατής υλοποίησης του προγράμματος σπουδών αλλά και της διαρκούς βελτίωσής του.

5. ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ

6. ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ¹

- Η παρούσα κατάσταση του προγράμματος, καλές πρακτικές, αδυναμίες που εντοπίστηκαν κατά τη διαδικασία εξωτερικής αξιολόγησης από την Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης, εισηγήσεις για βελτίωση.

Η Επιτροπή κρίνει ότι η παρούσα πρόταση δημιουργίας ΜΠΣ με τίτλο "Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία" έχει προετοιμασθεί με αρκετή επιμέλεια και διέπεται γενικά από ορθές ακαδημαϊκές αρχές. Ωστόσο, η Επιτροπή διαπιστώνει έναν αριθμό από αδυναμίες που παρουσιάζονται στη συνέχεια ενώ παράλληλα διατυπώνει ορισμένες, συγκεκριμένες εισηγήσεις.

1. Η Επιτροπή θεωρεί ότι με την προτεινόμενη διάρθρωση, δηλαδή με τις 2 κατευθύνσεις (Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Διαχείριση Περιβάλλοντος), το ΜΠΣ δεν είναι δυνατόν να ανταποκριθεί με επιτυχία στο απαιτούμενο ακαδημαϊκό επίπεδο, τόσο λόγω της μικρής διαφοροποίησης μεταξύ των 2 κατευθύνσεων όσο και άλλων εγγενών αδυναμιών (φοιτητές ετερογενούς προέλευσης αλλά και αμφίβολης δυνατότητας ανταπόκρισης στις συγκεκριμένες σπουδές, περιορισμένο διδακτικό προσωπικό, απουσία ορισμένων εξειδικευμένων μαθημάτων κ.λπ.). Η Επιτροπή πιστεύει ότι θα ήταν δυνατό να διερευνηθεί η εναλλακτική λύση μιας ανάλογης πρότασης που θα περιορίζεται μόνον στην κατεύθυνση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε συνδυασμό με την αυξημένη ζήτηση της ειδικότητας τόσο σε εθνικό (Κύπρος) όσο και τοπικό (Λεμεσός) επίπεδο. Τα εχέγγυα της επιτυχίας μιας τέτοιας εκδοχής θα έπρεπε να είναι, μεταξύ άλλων, ο εμπλουτισμός του διδακτικού προσωπικού με εμπειρότερους - ακαδημαϊκά και διοικητικά - επιστήμονες, η σχετική αναδιάρθρωση και εμπλουτισμός του προγράμματος των σπουδών, η θέσπιση αυστηρότερων κριτηρίων ποιότητας των εκπαιδευομένων (π.χ. ελάχιστος βαθμός πτυχίου εισδοχής 6/10, άριστη γνώση της αγγλικής), η θέσπιση υποχρεωτικής μεταπτυχιακής εργασίας (που ίσως θα μπορούσε να ξεκινά, έστω κατά την προετοιμασία της στο εαρινό εξάμηνο ώστε να είναι δυνατόν να ολοκληρωθεί ευχερέστερα στη διάρκεια του τρίτου, θερινού 'εξαμήνου') και η εισδοχή φοιτητών μόνο κατά το χειμερινό εξάμηνο (τουλάχιστον για τα πρώτα έτη λειτουργίας).

2. Η διαχείριση (εκπαιδευτική και διοικητική) του ΜΠΣ θα πρέπει να ανατίθεται σε ακαδημαϊκά όργανα με ανεξαρτησία και κατάλληλο κύρος, προκειμένου να εξασφαλίζεται τόσο η λειτουργία του ΜΠΣ όσο η διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών. Θα ήταν ακόμη επιθυμητό, το ΜΠΣ να λειτουργεί στο πλαίσιο μιας Σχολής παρεμφερών σπουδών και συναφών εκδηλώσεων/δραστηριοτήτων ώστε να

¹ Σημειώνεται ότι στο σημείο αυτό, η Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης αναμένεται να τεκμηριώσει τα ευρήματα και τις εισηγήσεις της στη βάση του Εντύπου με αρ. 300.1. Δεν αναμένεται από την Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης να υποβάλει εισήγηση για έγκριση ή απόρριψη του υπό αξιολόγηση προγράμματος σπουδών. Η εν λόγω απόφαση εμπίπτει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Συμβουλίου του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης.

προσφέρεται στους φοιτητές το κατάλληλο ακαδημαϊκό περιβάλλον και η περιρρέουσα πνευματική ατμόσφαιρα που κατά κανόνα αποτελούν έμπνευση και ώθηση για την επιτυχή ολοκλήρωση ενός ακαδημαϊκού προγράμματος σπουδών.

3. Το διδακτικό προσωπικό του ΜΠΣ αποτελείται από 5 ικανούς επιστήμονες και έναν απροσδιόριστο αριθμό επισκεπτών. Η Επιτροπή κρίνει ότι υπάρχει σημαντικό έλλειμμα στον τομέα αυτό, τόσο από ποσοτικής όσο και από ποιοτικής πλευράς και θα χρειαζόταν συμπλήρωση και εμπλουτισμός των διδασκόντων αλλά και καλύτερη επιλογή συντονιστή. Συγκεκριμένα, το προτεινόμενο ΜΠΣ φαίνεται να στηρίζεται σε 2 επιστήμονες με καλή εξειδίκευση στο αντικείμενο αλλά με όχι απολύτως ικανοποιητική ακαδημαϊκή και διοικητική εμπειρία. Επιπροσθέτως, οι δύο αυτοί διδάσκοντες αποτελούν στελέχη του Υπουργείου Παιδείας (στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση) και θα εργαστούν μερικώς στο ΜΠΣ, κατόπιν αδείας από την Υπηρεσία τους. Τέλος, η Επιτροπή έχει την πεποίθηση ότι η θέση του Συντονιστή ενός ΜΠΣ Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης πρέπει να αναλαμβάνεται από Πανεπιστημιακό Δάσκαλο καθηγητικής βαθμίδας (επίκουρος, αναπληρωτής ή καθηγητής) με ικανή διδακτική και διοικητική εμπειρία σε προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές ή κατ' εξαίρεση, για την περίπτωση των Κολλεγίων της Κύπρου, από έναν μόνιμο διδάσκοντα με αντίστοιχη, πολυετή διδακτική και διοικητική εμπειρία.

Έντυπο: 300.1

Κριτήρια και Δείκτες Ποιότητας Εξωτερική Αξιολόγηση Νέου Προγράμματος Σπουδών

Ίδρυμα: C.D.A. College

Τίτλος Προγράμματος: «Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία

Διάρκεια Προγράμματος: 12 μήνες ή 24 σε μερική φοίτηση

Ημερομηνία Αξιολόγησης: 26-27 Σεπτεμβρίου 2016

Το παρόν έγγραφο έχει καταρτιστεί στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας, στη βάση των προνοιών του «περί της Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης και της Ίδρυσης και Λειτουργίας Φορέα για Συναφή Θέματα Νόμου του 2015» [Ν. 136 (I)/2015].

Το έγγραφο περιγράφει τα κριτήρια και τους δείκτες ποιότητας που θα εφαρμόζονται για την αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών των ιδρυμάτων ανώτερης εκπαίδευσης από την Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Έκθεσης Εξωτερικής Αξιολόγησης.

ΟΔΗΓΙΕΣ: Σημειώστε για κάθε δείκτη ή κριτήριο αυτό που ισχύει.

1. Εφαρμόζεται στον ελάχιστο βαθμό
2. Ισχύει σε μη ικανοποιητικό Βαθμό
3. Ισχύει σε ικανοποιητικό Βαθμό
4. Ισχύει σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό
5. Ισχύει και αποτελεί καλή πρακτική

Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση κριτηρίων που δεν μπορούν να εφαρμοστούν, λόγω της φύσης του ιδρύματος ή / και του προγράμματος σπουδών, να σημειώνεται Δ / Ε = Δεν εφαρμόζεται και να εξηγήσετε ποια είναι η αντίστοιχη πολιτική του Ιδρύματος για το συγκεκριμένο κριτήριο

Μέλη Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης

ΟΝΟΜΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ / ΙΔΡΥΜΑ
Κωνσταντίνος Θάνος	Καθηγητής - Πρόεδρος -	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Κυριάκος Γεωργίου	Καθηγητής - Μέλος -	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Νικόλαος Χριστοδουλάκης	Καθηγητής - Μέλος -	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Ιρένα Κυπριανίδου	Φοιτήτρια - Μέλος -	Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Ημερομηνία και Ώρα Επιτόπιας Επίσκεψης: 26 Σεπτεμβρίου 2016 – 10:00.

Διάρκεια Επιτόπιας Επίσκεψης: 10:00 – 16:30, 6,5 ώρες

1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ – ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΙ ΠΟΡΟΙ						
1.1	Οργάνωση διδακτικού έργου	1	2	3	4	5
1.1.1	Τα κριτήρια εισδοχής φοιτητών/τριών στο πρόγραμμα σπουδών βασίζονται σε σαφείς κανονισμούς και στη συνεπή εφαρμογή τους.				X	
1.1.2	Ο αριθμός φοιτητών κατά μάθημα επιτρέπει την επικοινωνιακή διδασκαλία και επικοινωνία και συγκρίνεται θετικά με τα ισχύοντα διεθνή πρότυπα ή/και διεθνείς πρακτικές.				X	
1.1.3	Η οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας εξασφαλίζει την ποιοτική υλοποίηση των στόχων του προγράμματος σπουδών και την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Συγκεκριμένα λαμβάνονται υπόψη:				X*	
1.1.3.1	Η εφαρμογή συγκεκριμένου ακαδημαϊκού ημερολογίου και η έγκαιρη δημοσιοποίησή του.				X*	
1.1.3.2	Η γνωστοποίηση αναλυτικών περιγραμμάτων σπουδών στους φοιτητές/τριες και η εφαρμογή τους από τους διδάσκοντες.				X*	
1.1.3.3	Οι επικαιροποιημένες ιστοσελίδες των μαθημάτων με συμπληρωματικό εκπαιδευτικό υλικό				X*	
1.1.3.4	Οι διαδικασίες εκπόνησης πτυχιικών και μεταπτυχιικών εργασιών / πρακτικής άσκησης			X*		
1.1.3.5	Οι διαδικασίες διεξαγωγής και η μορφή εξετάσεων και αξιολόγησης φοιτητών/τριών.				X*	
1.1.3.6	Η αποτελεσματική ενημέρωση των φοιτητών/τριών και διευκόλυνση της συμμετοχής της στη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.				X*	
1.1.4	Παρέχονται στους φοιτητές/τριες του προγράμματος σπουδών, επαρκείς και σύγχρονοι μαθησιακοί πόροι περιλαμβανομένων:			X		
1.1.4.1	των εγκαταστάσεων			X		
1.1.4.2	της βιβλιοθήκης			X		
1.1.4.3	της υποδομής			X		

	1.1.4.4	της φοιτητικής μέριμνας			X		
	1.1.4.5	της ακαδημαϊκής καθοδήγησης			X		
1.1.5	Εφαρμόζεται πολιτική τακτικής και αποτελεσματικής επικοινωνίας διδασκόντων – φοιτητών				X		
1.1.6	Οι διδάσκοντες κάθε μαθήματος παρέχουν έγκαιρη και αποτελεσματική ανατροφοδότηση στους φοιτητές τους.					X*	
1.1.7	Οι θεσμοθετημένοι μηχανισμοί για τη στήριξη των φοιτητών και την επικοινωνία με το διδακτικό προσωπικό είναι αποτελεσματικοί.					X	
1.1.8	Οι μηχανισμοί ελέγχου της επίδοσης των φοιτητών είναι αποτελεσματικοί.					X	
1.1.9	Οι μηχανισμοί στήριξης των φοιτητών/τριών με προβληματική ακαδημαϊκή επίδοση είναι αποτελεσματικοί.					X	
1.1.10	Οι διαδικασίες ακαδημαϊκής συμβουλευτικής (mentoring) είναι διαφανείς και αποτελεσματικές σε προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα και λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό του ακαδημαϊκού φόρτου.					X	
1.1.11	Στο πρόγραμμα σπουδών εφαρμόζεται αποτελεσματική πολιτική για την πρόληψη και εντοπισμό της λογοκλοπής.					X	
1.1.12	Στο πρόγραμμα σπουδών οι μηχανισμοί διαχείρισης παραπόνων και επίλυσης διαφορών είναι ικανοποιητικοί.					X*	

Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.

Η οργάνωση του διδακτικού έργου κρίνεται γενικώς ικανοποιητική.

1.1.1 Τα κριτήρια εισδοχής είναι βεβαίως σαφή, όμως η αποδοχή εγγραφής αδιακρίτως γνωστικού αντικειμένου του πτυχίου θεωρείται σημαντικό μειονέκτημα που δυσκολεύει την μετέπειτα διαχείριση των γνωστικών αντικειμένων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (ΜΠΣ) και προκαλεί αμφιβολίες όσον αφορά στην επίτευξη των μαθησιακών στόχων. Επίσης, καλό θα ήταν ο βαθμός πτυχίου για την εισδοχή να είναι τουλάχιστον 6 (/10), με δυνατότητα αιτιολογημένης κατ' εξαίρεση εισδοχής μικρού αριθμού εισακτέων (5-10%) με μικρότερο βαθμό, ώστε να διασφαλίζεται η ελάχιστη ικανοποιητική ποιότητα των μετεχόντων στο πρόγραμμα φοιτητών. Τέλος, δεν είναι δυνατόν να μην θεωρείται προαπαιτούμενη η άριστη γνώση της Αγγλικής γλώσσας.

* Δεδομένου ότι πρόκειται για πρόταση δημιουργίας νέου μεταπτυχιακού τμήματος, η

βαθμολογική εκτίμηση στο(α) συγκεκριμένο(α) σημείο(α) βασίζεται στην πρόθεση-σχεδιασμό που περιλαμβάνεται στην πρόταση (ή αναφέρθηκε κατά την επιτόπια επίσκεψη) ή/και στην πάγια λειτουργία-τακτική του Ιδρύματος.

Σημειώστε:

- α) τον προσδοκώμενο αριθμό Κύπριων και αλλοδαπών φοιτητών στο πρόγραμμα σπουδών
- β) από ποιες χώρες αναμένεται ο μεγαλύτερος αριθμός φοιτητών
- γ) τον μέγιστο προγραμματισμένο αριθμό φοιτητών κατά τμήμα.

- α) Δεν γνωρίζουμε
- β) Κύπρος
- γ) 20

1.2	Διδασκαλία	1	2	3	4	5
1.2.1	Η μεθοδολογία του κάθε μαθήματος είναι κατάλληλη για την επίτευξη του σκοπού του μαθήματος και των επιμέρους θεματικών ενοτήτων.			X*		
1.2.2	Η μεθοδολογία του κάθε μαθήματος είναι κατάλληλη για ενήλικες.			X*		
1.2.3	Γίνεται συνεχής-διαμορφωτική αξιολόγηση και ανατροφοδότηση των φοιτητών σε τακτά διαστήματα.			X*		
1.2.4	Το σύστημα και τα κριτήρια αξιολόγησης και ανατροφοδότησης των επιδόσεων των φοιτητών/τριών στα μαθήματα είναι σαφή, επαρκή και σε γνώση των φοιτητών/τριών.			X*		
1.2.5	Εφαρμόζονται εκπαιδευτικές δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή των φοιτητών/τριών στη μαθησιακή διαδικασία.			X*		
1.2.6	Στη διδασκαλία υιοθετείται η χρήση σύγχρονων εκπαιδευτικών τεχνολογιών που συνάδουν με διεθνή πρότυπα, συμπεριλαμβανομένης πλατφόρμας ηλεκτρονικής υποστήριξης μάθησης.			X*		
1.2.7	Το διδακτικό υλικό (βιβλία, εγχειρίδια, επιστημονικά περιοδικά, βάσεις δεδομένων και διδακτικές σημειώσεις) πληροί τις προδιαγραφές που προβλέπει η μεθοδολογία των επιμέρους μαθημάτων του προγράμματος σπουδών και επικαιροποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα.			X*		

Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.

* Δεδομένου ότι πρόκειται για πρόταση δημιουργίας νέου μεταπτυχιακού τμήματος, η βαθμολογική εκτίμηση της διδασκαλίας βασίζεται στην πρόθεση-σχεδιασμό που περιλαμβάνεται στην πρόταση (ή συμπληρωματικά αναφέρθηκε κατά την επιτόπια επίσκεψη) ή/και στην πάγια λειτουργία-τακτική του Ιδρύματος.

1.3	Διδακτικό Προσωπικό	1	2	3	4	5
1.3.1	Ο αριθμός του ακαδημαϊκού προσωπικού, πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, και τα γνωστικά αντικείμενα του προσωπικού αυτού υποστηρίζουν επαρκώς το πρόγραμμα σπουδών.		X			
1.3.2	Οι διδάσκοντες κάθε μαθήματος έχουν συναφή τυπικά κι ουσιαστικά προσόντα για τη διδασκαλία του μαθήματος, όπως περιγράφονται στις σχετικές νομοθεσίες, περιλαμβανομένων των ακόλουθων:				X	
1.3.2.1	Εξειδίκευση στα διδασκόμενα μαθήματα, με προτίμηση διδακτορικό στο θέμα.				X	
1.3.2.2	Δημοσιεύσεις στο γνωστικό αντικείμενο				X	
1.3.3	Τα γνωστικά αντικείμενα των Επισκεπτών Καθηγητών υποστηρίζουν επαρκώς το πρόγραμμα σπουδών.	X				
1.3.4	Το Ειδικό Διδακτικό Προσωπικό έχει τα απαιτούμενα προσόντα, επαρκή επαγγελματική πείρα και εξειδίκευση για τη διδασκαλία περιορισμένου αριθμού μαθημάτων του προγράμματος σπουδών.	X				
1.3.5	Σε κάθε πρόγραμμα σπουδών, το Ειδικό Διδακτικό Προσωπικό δεν υπερβαίνει το 30% του διδακτικού ερευνητικού προσωπικού.	ΔΕ				
1.3.6	Το διδακτικό προσωπικό κάθε ιδιωτικής και δημόσιας σχολής κατά ποσοστό όχι μικρότερο του 70% κατέχει αναγνωρισμένο ακαδημαϊκό τίτλο κατά μία βαθμίδα ανώτερο από το επίπεδο του προγράμματος στο οποίο διδάσκει.				X	
1.3.7	Ο λόγος του αριθμού μαθημάτων του προγράμματος σπουδών που διδάσκεται από ακαδημαϊκό προσωπικό πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης προς τον αριθμό των μαθημάτων που διδάσκεται από ακαδημαϊκό προσωπικό μερικής απασχόλησης διασφαλίζει την ποιότητα σπουδών του προγράμματος σπουδών.		X			
1.3.8	Ο λόγος του αριθμού φοιτητών προς το συνολικό αριθμό του διδακτικού προσωπικού είναι επαρκής για		X			

	την υποστήριξη και τη διασφάλιση της ποιότητας του προγράμματος σπουδών.					
1.3.9	Ο χρόνος διδασκαλίας του ακαδημαϊκού προσωπικού δεν περιορίζει τη διεξαγωγή έρευνας, τη συγγραφή και την κοινωνική προσφορά.			X		
1.3.10	Οι μελλοντικές αποχωρήσεις / συνταξιοδοτήσεις, αναμενόμενες προσλήψεις και εξελίξεις του ακαδημαϊκού προσωπικού εξασφαλίζουν την ομαλή υλοποίηση του προγράμματος σπουδών σε ορίζοντα πενταετίας.			X		
1.3.11	Ο Συντονιστής του προγράμματος έχει τα προσόντα και την εμπειρία για να συντονίζει με επάρκεια το πρόγραμμα σπουδών.			X		

Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.

1.3.1 Το ακαδημαϊκό προσωπικό που αναφέρεται στο προτεινόμενο ΜΠΣ απαρτίζεται από 5 ικανούς και αξιόλογους επιστήμονες. Οι δύο βασικοί διδάσκοντες κ. Χατζηχαμπής και κα. Χατζηχαμπή (με 7-8 μαθήματα από τα 12 του προγράμματος) μπορούν μεν να θεωρηθούν (όπως μας εξηγήθηκε) ως πλήρους απασχόλησης εφόσον θα εργασθούν στο ΜΠΣ καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδ. έτους και με την προϋπόθεση βέβαια ότι θα τύχουν στο μεταξύ αδειοδότησης, για διδασκαλία 6 ωρών εβδομαδιαίως, από το Υπουργείο Παιδείας (σημαντικά στελέχη του οποίου είναι σήμερα, στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση). Όμως δεν είναι δυνατόν να θεωρηθούν αποκλειστικής απασχόλησης αφού έχουν μόνιμη εργασία στο Δημόσιο και επομένως δεν διασφαλίζεται η πρόνοια που αναφέρεται στην ερώτηση αυτή.

1.3.3 - 1.3.4 Στην πρόταση αναφέρεται ότι στο πρόγραμμα διδασκαλίας θα συμπράξουν επισκέπτες καθηγητές και άλλοι προσκεκλημένοι ομιλητές, όμως δεν δίδονται περισσότερα στοιχεία.

1.3.7 Βλέπε Σχόλιο 1.3.1.

1.3.8 Στην πρόταση αναφέρεται μέγιστος αριθμός εισακτέων φοιτητών 20 ανά εξάμηνο, που θεωρητικά θα μπορούσε να σημαίνει 60 φοιτητές ανά ακαδ. έτος. Ο αριθμός αυτός είναι αυτονόητα εξωπραγματικός. Πάντως πρέπει να αναφέρουμε ότι κατά τη συζήτηση με το ακαδημαϊκό προσωπικό του προγράμματος, τονίστηκε ότι δεν υπάρχει πρόθεση εγγραφής φοιτητών κατά το εαρινό και θερινό εξάμηνο.

1.3.11 Ο συντονιστής του προγράμματος Δρ Ανδρέας Χατζηχαμπής είναι πολύ αξιόλογος επιστήμονας και σημαντικό στέλεχος της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο. Διαθέτει αρκετή διδακτική εμπειρία σε διάφορα ακαδημαϊκά ιδρύματα καθώς και ικανή ερευνητική δραστηριότητα. Επομένως θεωρούμε ότι έχει τα κατά τον νόμο απαιτούμενα προσόντα για να διδάξει και να συντονίσει ένα ΜΠΣ που υλοποιείται σε ένα Κυπριακό Κολλέγιο. Παρόλα αυτά είναι πεποίθησή μας ότι η θέση του Συντονιστή ενός ΜΠΣ Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης πρέπει να αναλαμβάνεται από Πανεπιστημιακό Δάσκαλο καθηγητικής βαθμίδας (επίκουρος, αναπληρωτής ή καθηγητής) με ικανή διδακτική και διοικητική εμπειρία σε προπτυχιακές και

μεταπτυχιακές σπουδές ή κατ' εξαίρεση, για την περίπτωση των Κολλεγίων της Κύπρου, από έναν μόνιμο διδάσκοντα με αντίστοιχη, πολυετή διδακτική και διοικητική εμπειρία.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ						
2.1	Σκοπός και μαθησιακά αποτελέσματα του Προγράμματος Σπουδών	1	2	3	4	5
2.1.1	Ο σκοπός και οι στόχοι του προγράμματος σπουδών διατυπώνονται σε μορφή αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων και συνάδουν με την αποστολή και τη στρατηγική του ιδρύματος.			X		
2.1.2	Ο σκοπός του προγράμματος και τα μαθησιακά αποτελέσματα αξιοποιούνται ως οδηγός για τον σχεδιασμό του προγράμματος σπουδών.			X*		
2.1.3	Ο τίτλος και το πρόγραμμα σπουδών ανταποκρίνονται στις βασικές πρόνοιες των αντίστοιχων Επαγγελματικών και Επιστημονικών Σωμάτων, για σκοπούς εγγραφής στα σώματα αυτά.	ΔΕ				
2.1.4	Το περιεχόμενο του προγράμματος, οι μορφές αξιολόγησης, τα διδακτικά υλικά και ο εξοπλισμός οδηγούν στην επίτευξη του σκοπού του προγράμματος και στη διασφάλιση των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.			X		
2.1.5	Τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος σπουδών είναι γνωστά στους φοιτητές/τριες και στα μέλη του ακαδημαϊκού και διδακτικού προσωπικού.			X		
2.1.6	Η μαθησιακή διαδικασία είναι κατάλληλα σχεδιασμένη, ώστε να επιτυγχάνονται τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα.			X		
2.1.7	Ο τίτλος σπουδών που απονέμεται στους/στις φοιτητές/τριες ανταποκρίνεται στον σκοπό και στα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος.		X			
<p>Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.</p> <p>2.1.1 Η στρατηγική του Ιδρύματος, όπως παρουσιάστηκε από τη διεύθυνσή του, στοχεύει στην κάλυψη ενός κενού, με την γεωγραφική έννοια του όρου, στην μεταπτυχιακή εκπαίδευση της νοτιοδυτικής Κύπρου.</p> <p>2.1.4 Το ΜΠΣ θα πρέπει να εμπλουτίσει το περιεχόμενό του με ειδικό μάθημα για το 'Δίκαιο του Περιβάλλοντος', στο οποίο θα περιλαμβάνεται η σπουδή των σημαντικότερων διεθνών συμβάσεων καθώς και της ισχύουσας νομοθεσίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και της εθνικής νομοθεσίας – όπου υπάρχει – όσον αφορά την διαχείριση των διαφόρων περιβαλλοντικών προβλημάτων.</p> <p>2.1.7 Ο τίτλος είναι ασαφής ιδιαίτερα ως προς τη χρήση του όρου Εκπαίδευση. Από</p>						

τη συζήτηση με τους συντελεστές της πρότασης διαπιστώσαμε ότι ο τίτλος θα μπορούσε να διατυπωθεί σαφέστερα ως 'Περιβαλλοντική Εκπαίδευση - Διαχείριση Περιβάλλοντος' ή παρεμφερώς 'Περιβαλλοντική Εκπαίδευση - Αειφορική Διαχείριση Φυσικού και Ανθρωπογενούς Περιβάλλοντος'. Επιπλέον, ο τίτλος σπουδών θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως υπερβολικά φιλόδοξος. Δεν θεωρούμε ότι είναι δυνατόν να αποκτηθεί μεταπτυχιακός τίτλος ειδίκευσης (3 εξαμήνων και 90 ECTS) στο ευρύτατο και δισχιδές αντικείμενο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης - Διαχείρισης Φυσικού και Ανθρωπογενούς Περιβάλλοντος. Το προτεινόμενο πρόγραμμα σπουδών συνάδει σε μεγάλο βαθμό με την πρώτη κατεύθυνση. Θεωρούμε ότι με ορισμένες τροποποιήσεις, το προτεινόμενο ΜΠΣ θα μπορούσε να μετονομασθεί σε 'Περιβαλλοντική Εκπαίδευση', αντικείμενο που θα ήταν δυνατό να υπηρετηθεί πολύ ευχερέστερα. Άλλωστε, προς την κατεύθυνση αυτή αντικειμενικά υπάρχει ικανή πηγή μεταπτυχιακών φοιτητών από λειτουργούς της Στοιχειώδους και της Μέσης Εκπαίδευσης. Επιπλέον, οι δύο κύριοι διδάσκοντες διαθέτουν πολυετή και πλούσια εμπειρία στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.

2.2	Δομή και Περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών	1	2	3	4	5
2.2.1	Τα αναλυτικά προγράμματα των μαθημάτων καθορίζουν με σαφήνεια τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τις διδακτικές και μαθησιακές προσεγγίσεις και τον τρόπο αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών/τριών.				X	
2.2.2	Εφαρμόζεται το Ευρωπαϊκό Σύστημα Συσώρευσης και Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) και υπάρχει πραγματική αντιστοιχία πιστωτικών μονάδων και φόρτου εργασίας κατά μάθημα και κατά εξάμηνο για τον φοιτητή, είτε αυτός παρακολουθεί συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών είτε είναι εγγεγραμμένος και φοιτά παράλληλα σε περισσότερα προγράμματα σπουδών, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή πρακτική στα ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης.		X			
2.2.3	Το πρόγραμμα σπουδών είναι δομημένο με συνεκτικό τρόπο και ακολουθία, ώστε έννοιες που λειτουργούν ως προϋποθέσεις να προηγούνται της διδασκαλίας άλλων πιο σύνθετων και γνωστικά πιο απαιτητικών εννοιών.			X		
2.2.4	Ο τίτλος του προγράμματος, τα μαθησιακά αποτελέσματα, και το περιεχόμενο είναι συμβατά μεταξύ τους.			X		
2.2.5	Το πρόγραμμα σπουδών, πέραν των μαθημάτων στα κύρια γνωστικά αντικείμενα, περιέχει ικανοποιητικό αριθμό μαθημάτων γενικής εκπαίδευσης.	ΔΕ				
2.2.6	Το περιεχόμενο των μαθημάτων και ενοτήτων και οι αντίστοιχες εκπαιδευτικές δραστηριότητες είναι			X		

	κατάλληλες για την επίτευξη των επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων σε ό,τι αφορά στις γνώσεις, στις δεξιότητες και στις ικανότητες που πρέπει να αναπτύξουν οι φοιτητές/τριες.					
2.2.7	Ο αριθμός και το περιεχόμενο των μαθημάτων του προγράμματος είναι επαρκή για την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων.		X			
2.2.8	Το περιεχόμενο των μαθημάτων του προγράμματος αντικατοπτρίζει τα τελευταία επιτεύγματα / εξελίξεις στην επιστήμη, στις τέχνες, στην έρευνα και στην τεχνολογία.			X		
2.2.9	Δίνεται ευελιξία επιλογών / δυνατότητα προσαρμογής στις προσωπικές ανάγκες ή στις ανάγκες των φοιτητών/τριών με ειδικές ανάγκες.	ΔΕ				

Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.

2.2.2 Όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Σύστημα Συσσώρευσης και Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων (ECTS), στην αίτηση που δόθηκε για Προγραμματική Αξιολόγηση – Πιστοποίηση, διαπιστώθηκε μη πραγματική αντιστοιχία των πιστωτικών μονάδων και του φόρτου εργασίας κατά μάθημα για τον φοιτητή. Ωστόσο, στην επιτόπια επίσκεψη διευκρινίσθηκε από τον υπεύθυνο του προγράμματος ότι δίδεται περισσότερη βαρύτητα σε εργασίες-projects. Παρόλα αυτά απαιτείται περαιτέρω τεκμηρίωση της κατανομής των ECTS ανά μάθημα.

2.2.7 Βλέπε Σχόλιο 2.1.7.

Σημειώστε πόσοι αναμένεται να είναι οι φοιτητές με παράλληλη φοίτηση και σε άλλο ακαδημαϊκό ίδρυμα, με βάση την ως τώρα γνώση σας για φοιτητές με παράλληλη φοίτηση στα προγράμματα του Ιδρύματός σας.

Δεν γνωρίζουμε.

2.3	Διασφάλιση Ποιότητας του Προγράμματος Σπουδών	1	2	3	4	5
2.3.1	Οι ρυθμίσεις που αφορούν στη διασφάλιση της ποιότητας του προγράμματος σπουδών καθορίζουν σαφείς αρμοδιότητες και διαδικασίες.				X	
2.3.2	Διασφαλίζεται η συμμετοχή στις διαδικασίες του συστήματος διασφάλισης ποιότητας του προγράμματος σπουδών				X	
	2.3.2.1 των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού				X	
	2.3.2.2 των μελών του διοικητικού προσωπικού				X	

	2.3.2.3	των φοιτητών/τριών					X	
2.3.3	Ο οδηγός, ή/και οι κανονισμοί διασφάλισης ποιότητας παρέχουν αναλυτικές πληροφορίες και στοιχεία για την υποστήριξη και διαχείριση του προγράμματος σπουδών.						X	
2.3.4	Η διαδικασία διασφάλισης ποιότητας αποτελεί ακαδημαϊκή διαδικασία και δεν υπόκειται σε περιορισμούς από μη ακαδημαϊκούς παράγοντες.			X				
<p>Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.</p> <p>2.3.4 Σε γενικότερο επίπεδο, για τα Κολλέγια της Κύπρου θα πρέπει να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη και ανεπηρέαστη σύσταση και λειτουργία ακαδημαϊκών οργάνων διασφάλισης ποιότητας.</p>								
2.4	Διαχείριση του Προγράμματος Σπουδών		1	2	3	4	5	
2.4.1	Διενεργείται αποτελεσματική διαχείριση του προγράμματος σπουδών όσον αφορά στον σχεδιασμό, στην έγκριση, στην παρακολούθηση και στην αναθεώρησή του.				X*			
2.4.2	Διασφαλίζεται ότι τα μαθησιακά αποτελέσματα μπορούν να επιτευχθούν στη βάση του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος.			X*				
2.4.3	Διασφαλίζεται ότι η διαδικασία διαχείρισης και ανάπτυξης των προγραμμάτων σπουδών είναι ακαδημαϊκή διαδικασία η οποία λειτουργεί χωρίς οποιεσδήποτε μη ακαδημαϊκές παρεμβάσεις.			X*				
2.4.4	Η ακαδημαϊκή ιεραρχία του ιδρύματος (Πρύτανης, Αντιπρυτάνεις, Κοσμήτορες, Πρόεδροι και Συντονιστές προγραμμάτων, ακαδημαϊκό προσωπικό) έχουν την αποκλειστική ευθύνη για την ακαδημαϊκή αριστεία και την ανάπτυξη των προγραμμάτων σπουδών.			X*				
2.4.5	Οι πληροφορίες που αφορούν στο πρόγραμμα σπουδών αναρτώνται δημόσια και περιλαμβάνουν:				X*			
	2.4.5.1	Τις διατάξεις αναφορικά με τις πιστώσεις μονάδων			X*			
	2.4.5.2	Τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα			X*			
	2.4.5.3	Τη μεθοδολογία			X*			
	2.4.5.4	Τις περιγραφές των μαθημάτων			X*			
	2.4.5.5	Τη δομή του προγράμματος			X*			

	2.4.5.6	Τα κριτήρια εισδοχής			X*		
	2.4.5.7	Τη μορφή και τις διαδικασίες αξιολόγησης των φοιτητών/τριών			X*		
2.4.6	Η απονομή του τίτλου σπουδών συνοδεύεται από «Παράρτημα Διπλώματος»(diploma supplement) το οποίο είναι σύμφωνο με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς προδιαγραφές.				X*		
2.4.7	Διασφαλίζεται αποτελεσματικός μηχανισμός αξιολόγησης του προγράμματος σπουδών από τους/τις φοιτητές/τριες.				X*		
2.4.8	Η αναγνώριση και η μεταφορά πιστωτικών μονάδων από προηγούμενη φοίτηση ρυθμίζεται με διαδικασίες και κανονισμούς οι οποίοι διασφαλίζουν ότι οι περισσότερες πιστωτικές μονάδες απονέμονται από το ίδρυμα που απονέμει τον τίτλο.				X*		
<p>Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.</p> <p>2.4.2 Η υλοποίηση της μεταπτυχιακής εργασίας κατά το 3ο (θερινό) εξάμηνο, για πλήρη φοίτηση, πιθανόν θα αντιμετωπίσει σοβαρά προβλήματα λόγω των θερινών συνθηκών.</p> <p>2.4.3 - 2.4.4 Βλέπε σχετικό Σχόλιο 2.3.4.</p> <p>2.4.5 * Δεδομένου ότι πρόκειται για πρόταση δημιουργίας νέου μεταπτυχιακού τμήματος, η βαθμολογική εκτίμηση σχετικά με τη δημοσιοποίηση των εν λόγω στοιχείων βασίζεται στην πρόθεση-σχεδιασμό που περιλαμβάνεται στην πρόταση (ή αναφέρθηκε κατά την επιτόπια επίσκεψη) ή/και στην πάγια λειτουργία-τακτική του Ιδρύματος.</p> <p>Σημειώστε σε περίπτωση πρακτικής άσκησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πόσες είναι οι πιστωτικές μονάδες για μαθήματα και πόσες για την πρακτική άσκηση - Σε ποιο εξάμηνο γίνεται η πρακτική άσκηση - Αν η πρακτική άσκηση γίνεται στην χώρα στην οποία εδρεύει το Ίδρυμα που απονέμει τον τίτλο. <p>Δεν εφαρμόζεται</p>							
2.5	Διεθνής Διάσταση του Προγράμματος Σπουδών		1	2	3	4	5
2.5.1	Οι συνεργασίες του προγράμματος με άλλα ιδρύματα συγκρίνονται θετικά με αντίστοιχες συνεργασίες άλλων τμημάτων / προγραμμάτων σπουδών στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.			X*			
2.5.2	Προσελκύονται Επισκέπτες Καθηγητές εγνωσμένου κύρους.			X*			

2.5.3	Συμμετέχουν οι φοιτητές/τριες σε προγράμματα ανταλλαγών.			X*		
2.5.4	Η ακαδημαϊκή φυσιογνωμία του προγράμματος σπουδών είναι συμβατή με αντίστοιχα προγράμματα σπουδών στον κυπριακό χώρο και διεθνώς.		X*			
<p>Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.</p> <p>* Δεδομένου ότι πρόκειται για πρόταση δημιουργίας νέου μεταπτυχιακού τμήματος, η βαθμολογική εκτίμηση σχετικά με τη διεθνή διάσταση του προγράμματος βασίζεται στην πρόθεση-σχεδιασμό που περιλαμβάνεται στην πρόταση (ή αναφέρθηκε κατά την επιτόπια επίσκεψη) ή/και στην πάγια λειτουργία-τακτική του Ιδρύματος.</p> <p>Σχολιάστε, επίσης, τον βαθμό στον οποίο το πρόγραμμα συγκρίνεται θετικά με τα αντίστοιχα προγράμματα που λειτουργούν στην Κύπρο και στο εξωτερικό σε Ιδρύματα της ίδιας βαθμίδας.</p> <p>Δεν γνωρίζουμε</p>						
2.6	Σύνδεση με αγορά εργασίας και κοινωνία	1	2	3	4	5
2.6.1	Οι διαδικασίες οι οποίες εφαρμόστηκαν για την ανταπόκριση του προγράμματος στις επιστημονικές και επαγγελματικές δραστηριότητες των αποφοίτων είναι επαρκείς και αποτελεσματικές.	ΔΕ				
2.6.2	Με βάση τη μελέτη βιωσιμότητας αναμένεται απορρόφηση των αποφοίτων σε ικανοποιητικό βαθμό.		X			
2.6.3	Τα οφέλη της κοινωνίας από το πρόγραμμα σπουδών είναι σημαντικά.		X			
<p>Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.</p> <p>2.6.2 Δεν υπάρχει αναλυτική μελέτη βιωσιμότητας σχετικά με την απορρόφηση των αποφοίτων. Όμως σε συνδυασμό με το Σχόλιο 2.1.7 θα ήταν πιθανόν ικανοποιητική η απορρόφηση των αποφοίτων του ΜΠΣ υπό τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν.</p> <p>2.6.3 Βλέπε Σχόλιο 2.6.2.</p>						

3. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ Η ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ						
3.1	Συνέργεια Έρευνας και Διδασκαλίας	1	2	3	4	5
3.1.1	Διασφαλίζεται ότι η διδασκαλία και η μάθηση έχει επαρκώς διαφωτιστεί από την έρευνα.				X	
3.1.2	Τα νέα αποτελέσματα της έρευνας είναι ενσωματωμένα στο περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών.			X		
3.1.3	Παρέχονται επαρκείς και ικανοποιητικές εγκαταστάσεις και εξοπλισμός για τη στήριξη των ερευνητικών συνιστωσών του προγράμματος σπουδών τα οποία είναι διαθέσιμα και προσβάσιμα στο προσωπικό και στους φοιτητές/τριες.		X			
3.1.4	Τα αποτελέσματα της ερευνητικής δραστηριότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού δημοσιεύονται σε διεθνή περιοδικά με το σύστημα κριτών, σε διεθνή συνέδρια, πρακτικά συνεδρίων εκδόσεις κλπ.			X		
3.1.5	Η εξωτερική, μη κρατική, χρηματοδότηση των ερευνητικών δραστηριοτήτων του ακαδημαϊκού προσωπικού συγκρίνεται θετικά με τη χρηματοδότηση των άλλων ιδρυμάτων στην Κύπρο και στο εξωτερικό.			X		
3.1.6	Η εσωτερική, χρηματοδότηση των ερευνητικών δραστηριοτήτων του ακαδημαϊκού προσωπικού συγκρίνεται θετικά με τη χρηματοδότηση των άλλων ιδρυμάτων στην Κύπρο και στο εξωτερικό.			X		
3.1.7	Η πολιτική, έμμεσης ή άμεσης, εσωτερικής χρηματοδότησης των ερευνητικών δραστηριοτήτων του ακαδημαϊκού προσωπικού είναι ικανοποιητική.			X		
3.1.8	Η συμμετοχή των φοιτητών/τριών, ακαδημαϊκού, εκπαιδευτικού και διοικητικού προσωπικού του προγράμματος σε ερευνητικές δραστηριότητες και έργα είναι ικανοποιητική.			X		
3.1.9	Η εκπαίδευση φοιτητών/τριών στην ερευνητική διαδικασία είναι επαρκής			X		
<p>Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.</p> <p>Εκτός από το 3.1.3, για όλα τα υπόλοιπα, η βαθμολογία προκύπτει με βάση τις εκτιμήσεις των αξιολογητών μετά από την συζήτηση που έγινε με την Διοίκηση του Ιδρύματος και το εκπαιδευτικό προσωπικό του ΜΠΣ.</p>						

4. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ						
4.1	Διοικητικοί Μηχανισμοί	1	2	3	4	5
4.1.1	Υπάρχει Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας που υποστηρίζει τους φοιτητές/τριες στα ακαδημαϊκά και προσωπικά τους προβλήματα και δυσκολίες.				X*	
4.1.2	Οι θεσμοθετημένοι διοικητικοί μηχανισμοί για παρακολούθηση και στήριξη φοιτητών είναι επαρκείς.				X*	
4.1.3	Η απόδοση των μηχανισμών αυτών αξιολογείται στη βάση συγκεκριμένων κριτηρίων.				X*	
<p>Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.</p> <p>* Το ΜΠΣ είναι υπό αξιολόγηση. Κατά συνέπεια, η βαθμολογία προκύπτει με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής μετά από τη συζήτηση που έγινε με τρεις προπτυχιακούς και έναν μεταπτυχιακό φοιτητή του Ιδρύματος.</p>						
4.2	Υποδομές / Υποστήριξη	1	2	3	4	5
4.2.1	Υπάρχουν κατάλληλα βιβλία και έγκριτα περιοδικά που υποστηρίζουν το πρόγραμμα.			X		
4.2.2	Υπάρχει υποστηρικτική πλατφόρμα εσωτερικής επικοινωνίας.				X	
4.2.3	Οι εγκαταστάσεις είναι επαρκείς σε αριθμό και μέγεθος.			X		
4.2.4	Ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται στη διδασκαλία και την εκμάθηση (εργαστηριακός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός, αναλώσιμα, κ.τ.λ.) είναι ποσοτικά και ποιοτικά επαρκής.				X	
4.2.5	Το διδακτικό υλικό (βιβλία, εγχειρίδια, επιστημονικά περιοδικά, βάσεις δεδομένων) είναι επαρκές και εύκολα προσβάσιμο από τους φοιτητές/τριες.			X*		
4.2.6	Το διδακτικό υλικό (βιβλία, εγχειρίδια, επιστημονικά περιοδικά, βάσεις δεδομένων) ενημερώνεται με τις πιο πρόσφατες εκδόσεις, σε τακτά χρονικά διαστήματα.			X*		
4.2.7	Παρέχονται, στο διδακτικό προσωπικό, δυνατότητες επιμόρφωσης σε μεθόδους διδασκαλίας, στην εκπαίδευση ενηλίκων και στις νέες τεχνολογίες στη βάση δομημένου πλαισίου μάθησης.	ΔΕ				

Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.

4.2.1 Το πρόγραμμα αναμένεται να υποστηριχθεί με ελληνική βιβλιογραφία γεγονός που δυσχεραίνει την διδασκαλία των πιο σύγχρονων επιστημονικών θεμάτων στον τομέα του περιβάλλοντος που κατά κύριο λόγο δημοσιεύονται στα αγγλικά.

Προτείνεται λοιπόν να αποτελεί προϋπόθεση εισαγωγής στο πρόγραμμα η επαρκής γνώση της αγγλικής γλώσσας ώστε να αξιοποιείται και η αγγλική βιβλιογραφία.

4.2.3 Αναφορικά με την βιβλιοθήκη του Κολλεγίου, αν και πληροί τις προδιαγραφές που ορίζει ο νόμος (δηλ. το 1/10 της συνολικής επιφάνειας του κτηρίου), θεωρούμαι ότι απαιτείται επέκτασή της και λειτουργία αίθουσας αναγνωστηρίου για καλύτερη εξυπηρέτηση των φοιτητών.

* Το ΜΠΣ είναι υπό έγκριση. Κατά συνέπεια η βαθμολογία σε ορισμένες περιπτώσεις προκύπτει με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής μετά από την συζήτηση που έγινε με την Διοίκηση του Ιδρύματος και το εκπαιδευτικό προσωπικό του ΜΠΣ.

4.3	Οικονομικοί Πόροι	1	2	3	4	5
4.3.1	Η διαχείριση και διάθεση των οικονομικών πόρων του προγράμματος σπουδών επιτρέπουν την ανάπτυξη του προγράμματος και του ακαδημαϊκού/εκπαιδευτικού προσωπικού.				X*	
4.3.2	Η διάθεση των οικονομικών πόρων που αφορούν ακαδημαϊκά θέματα είναι αρμοδιότητα των θεσμικών ακαδημαϊκών οργάνων.				X*	
4.3.3	Οι αμοιβές του ακαδημαϊκού και άλλου προσωπικού είναι ανάλογες με τις αμοιβές ακαδημαϊκού και άλλου προσωπικού αντίστοιχων ιδρυμάτων στην Κύπρο.				X*	
4.3.4	Τα δίδακτρα των φοιτητών/τριών συνάδουν με τα δίδακτρα αντίστοιχων ιδρυμάτων				X*	

Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.

* Η βαθμολογία προκύπτει με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής μετά από την συζήτηση που έγινε με την Διοίκηση του Ιδρύματος και το εκπαιδευτικό προσωπικό του ΜΠΣ.

Το πιο κάτω κριτήριο ισχύει επιπρόσθετα για τα εξ αποστάσεως προγράμματα σπουδών.

5.	ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	1	2	3	4	5
5.1	Οι διαδικασίες ανατροφοδότησης των διδασκόντων αναφορικά με την αξιολόγηση του διδακτικού τους έργου από τους φοιτητές είναι ικανοποιητικές.	ΔΕ				
5.2	Η διαδικασία και οι προϋποθέσεις πρόσληψης ακαδημαϊκού / διδακτικού προσωπικού διασφαλίζουν ότι οι υποψήφιοι διαθέτουν τις απαραίτητες ικανότητες και εμπειρία για εξ αποστάσεως εκπαίδευση.	ΔΕ				
5.3	Μέσα από θεσμοθετημένες διαδικασίες, παρέχεται κατάλληλη εκπαίδευση, καθοδήγηση και υποστήριξη στους διδάσκοντες, για να μπορέσουν να υποστηρίξουν αποδοτικά την εκπαιδευτική διαδικασία.	ΔΕ				
5.4	Οι μηχανισμοί ελέγχου της επίδοσης των φοιτητών είναι ικανοποιητικοί.	ΔΕ				
5.5	Παρέχεται κατάλληλη καθοδήγηση στους εκπαιδευόμενους από τους διδάσκοντες μέσα από θεσμοθετημένες διαδικασίες.	ΔΕ				
5.6	Εξασφαλίζεται σε ικανοποιητικό βαθμό η ομαλή εξ αποστάσεως επικοινωνία εκπαιδευτικού προσωπικού και φοιτητών.	ΔΕ				
5.7	Διασφαλίζεται η συνέπεια της αξιολόγησης, η ισότιμη εφαρμογή της σε όλους τους/τις φοιτητές/τριες και η τήρηση προκαθορισμένων διαδικασιών.	ΔΕ				
5.8	Το διδακτικό υλικό (βιβλία, εγχειρίδια, επιστημονικά περιοδικά, βάσεις δεδομένων) πληροί τις προδιαγραφές που προβλέπει η μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και επικαιροποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα.	ΔΕ				
5.9	Το πρόγραμμα διαθέτει κατάλληλες και επαρκείς υποδομές υποστήριξης της μάθησης.	ΔΕ				
5.10	Οι υποστηρικτικές υποδομές είναι εύκολα προσβάσιμες.	ΔΕ				
5.11	Οι φοιτητές ενημερώνονται και εκπαιδεύονται σχετικά με τα διαθέσιμες εκπαιδευτικές υποδομές.	ΔΕ				
5.12	Οι διαδικασίες συστηματικού ελέγχου και βελτίωσης των υποστηρικτικών υπηρεσιών είναι συχνές και	ΔΕ				

	αποτελεσματικές.					
5.13	Οι υποδομές για εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι συγκρίσιμες με τις υποδομές Πανεπιστημίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και διεθνώς.	ΔΕ				
5.14	Οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης παρέχονται σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, ώστε να υποστηρίζονται οι ανάγκες των φοιτητών και των διδασκόντων.	ΔΕ				
5.15	Οι φοιτητές/τριες και οι διδάσκοντες έχουν πρόσβαση στις απαραίτητες για το πρόγραμμα, το επίπεδο και τον τρόπο διδασκαλίας τους ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης.	ΔΕ				
5.16	Το ποσοστό του διδακτικού προσωπικού σε ένα πρόγραμμα σπουδών που προσφέρεται εξ αποστάσεως, το οποίο κατέχει διδακτορικό τίτλο, δεν είναι μικρότερο από 75%.	ΔΕ				

Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.

Δεν αναφέρθηκε δυνατότητα εξ αποστάσεως φοίτησης για το υπό κρίση ΜΠΣ.

Σημειώστε αν ισχύουν τα πιο κάτω, βάζοντας √ στο τετραγωνάκι δίπλα από τη δήλωση. Σε περίπτωση που δεν ισχύουν οι δηλώσεις, σημειώστε τι ισχύει:

Ο ανώτατος αριθμός φοιτητών ανά τμήμα δεν υπερβαίνει τους 30 φοιτητές.	ΔΕ
Είναι απαραίτητη η διεξαγωγή γραπτών εξετάσεων με φυσική παρουσία υπό την εποπτεία του ιδίου του Ιδρύματος ή υπό την εποπτεία αξιόπιστων φορέων που λειτουργούν στις χώρες των διδασκομένων.	ΔΕ
Ο αριθμός των τμημάτων εξ αποστάσεως προγράμματος στα οποία διδάσκει το ακαδημαϊκό προσωπικό δεν υπερβαίνει τον αριθμό των μαθημάτων που διδάσκει το διδακτικό προσωπικό στα συμβατικά προγράμματα και ο διδακτικός φόρτος του διδάσκοντος συνυπολογίζεται.	ΔΕ

Το πιο κάτω κριτήριο ισχύει επιπρόσθετα για τα διδακτορικά προγράμματα σπουδών.

6.	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	1	2	3	4	5
6.1	Διασφαλίζεται η ποιοτική παροχή διδακτορικών σπουδών μέσα από Κανονισμούς Διδακτορικών Σπουδών.	ΔΕ				
6.2	Η δομή και το περιεχόμενο του διδακτορικού προγράμματος σπουδών είναι ικανοποιητικά και διασφαλίζουν την ποιοτική παροχή διδακτορικών σπουδών.	ΔΕ				
6.3	Ο αριθμός του ακαδημαϊκού προσωπικού που θα υποστηρίξει το διδακτορικό πρόγραμμα σπουδών είναι επαρκής.	ΔΕ				
6.4	Οι επιβλέποντες των διδακτορικών διατριβών έχουν τα ακαδημαϊκά προσόντα και την εμπειρία για την εποπτεία των συγκεκριμένων διατριβών.	ΔΕ				
6.5	Η προσβασιμότητα των ενδιαφερόμενων μερών στους κανόνες διδακτορικών σπουδών είναι ικανοποιητική.	ΔΕ				
6.6	Ο αριθμός των διδακτορικών φοιτητών τους οποίους επιβλέπει ένα ακαδημαϊκό μέλος είναι ικανοποιητικός για τη συνεχή και αποτελεσματική ανατροφοδότηση του φοιτητή και σύμφωνος με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα.	ΔΕ				
6.7	Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα των ακαδημαϊκών συμβούλων και επιβλεπόντων είναι ικανοποιητικά και καλύπτουν τα θεματικά πεδία έρευνας των διδακτορικών φοιτητών του προγράμματος.	ΔΕ				
<p>Αιτιολογήστε την αριθμητική αξιολόγηση και σημειώστε τα επιπρόσθετα σχόλια που πιθανόν να έχετε για το κάθε κριτήριο/δείκτη.</p>						

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ – ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Παρακαλώ να γράψετε τα καταληκτικά σχόλια και εισηγήσεις για το πρόγραμμα σπουδών στο σύνολό του ή για επιμέρους συνιστώσες του προγράμματος σπουδών.

Παρακαλούμε ανατρέξτε στα Σχόλια:

1.1.1

1.3.1

1.3.8

1.3.11

2.1.4

2.1.7

2.2.2

Όνόματα και υπογραφές Προέδρου και Μελών της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης:

Όνομα:	Υπογραφή:
Κωνσταντίνος Θάνος Πρόεδρος	
Κυριάκος Γεωργίου	
Νικόλαος Χριστοδουλάκης	
Ιρένα Κυπριανίδου	

Ημερομηνία: **30 Σεπτεμβρίου 2016**